

سر فصل ها ، عناوین درسی و مفاهیم کلیدی کتاب جغرافیای پایه دهم (کلیه رشته ها) (۲ و ۱ حد)

نام فصل	نام درس	مفاهیم کلیدی
۱- جغرافیا علمی برای زندگی بهتر	درس اول : چرا جغرافیا می خوانیم ؟ (۸ صفحه)	رابطه متقابل انسان و طبیعت ، شناخت پدیده ها ، ابزارهای جغرافیایی ، پراکندگی های مکانی ، فضا و دخالت در محیط
	درس دوم : موقعیت ایران در جهان (۱۰ صفحه)	موقعیت نسبی و ریاضی ایران ، مرزهای سیاسی ، اهمیت مکانی ایران ، وسعت و جمعیت ایران ، اقتصاد و تنوع آب و هوا در ایران
۲- ویژگیهای جغرافیای طبیعی ایران	درس سوم : ناهمواری (۱۰ صفحه)	رشته کوه البرز ، زاگرس ، ارتفاعات آذربایجان و خراسان ، کوههای مکران و بشاگرد و ارتفاعات مرکزی ، مناطق پست و هموار ایران (دشتها و جلگه ها) پوشش گیاهی و تاثیر ارتفاعات بر زندگی مردم
	درس چهارم : آب و هوا (۱۰ صفحه)	عوامل موثر در آب و هوای ایران ، هواشناسی و پیش بینی هوا ، تنوع آب و هوا در ایران و تاثیر آن بر زندگی مردم بوجود آمدن بیابانها
	درس پنجم : دریاها و منابع آب (۱۰ صفحه)	کانون های آبگیر و حوضه های آبریز (مطالعه موردی دریاچه ارومیه) دریای خزر ، خلیج فارس و دریای عمان ، ایران به اقیانوس راه دارد ، تاثیرات دریا بر زندگی مردم
۳- ویژگی های جغرافیای انسانی ایران	درس ششم : ویژگیهای جمعیتی (۱۰ صفحه)	رشد طبیعی جمعیت در ایران ، هرم سنی جمعیت ایران مهاجرت پذیری و مهاجرت فرستی در ایران با مصداق های آن ، مهاجرت های بزرگ در ایران
	درس هفتم : تقسیمات کشوری ایران (۵ صفحه)	پیشینه تقسیمات کشوری در ایران ، مفاهیم ، استان ، بخش ، شهرستان ، دهستان
	درس هشتم : سکونتگاهها (۱۰ صفحه)	انواع زندگی در ایران (عشایری ، روستایی و شهری)
	درس نهم : توانمندی های محیطی ایران (جغرافیای اقتصادی) (۱۰ صفحه)	کشاورزی ، صنعت ، خدمات و گردشگری

به تصاویر شناسنامه‌های زیر توجه کنید، به نظر شما موارد مشخص شده توسط رنگ آبی به چه مفهوم جغرافیایی در ایران اشاره دارد؟

جاي عكس	محل تولد: شهرستان: بخش: دهستان: شهر- روستا:
جاي عكس	محل تولد: شهرستان: الیگودرز بخش: دهستان: شهر- روستا: گوران
جاي عكس	محل تولد: شهرستان: چابهار بخش: دشتیاری دهستان: نگور شهر- روستا: نگور

صفحه خالی شناسنامه را با مشخصات خود پر کنید و نام هر کدام از تقسیمات ذکر شده را با توجه به صفحه اول شناسنامه خودتان تکمیل نمایید.

فعالیت

سابقه تقسیمات کشوری در ایران به زمان داریوش اول پادشاه هخامنشیان برمی‌گردد که برای اداره بهتر به ۲۳ قسمت تقسیم شده بود که به هر قسمت ساتراپ می‌گفتند. تقسیمات سرزمینی به ایرانیان نسبت می‌دهند.

در زمان ساسانیان، تقسیمات کشور به سرزمین (ایالت)، حوزه (استان)، قسوگ (شهرستان) و رستاک (دهستان) بود. پس از ورود اسلام به ایران، خلیفه برای هر شهر، حاکمی تعیین کرد و کلیه امور به حاکمان سپرده شد و هر کدام از این حکام به ولایتی حکمرانی می‌کردند. پس از حمله مغول از تقسیم‌بندی ایالتی استفاده می‌شد و ایران به ایالات متعددی تقسیم شده بود. در زمان صفویه از تقسیمات کوچک‌تری به نام بلوک استفاده می‌شد.

ایران در زمان قاجاریه، دارای چهار ایالت و ۲۳ ولایت بود. در سال ۱۳۱۶ با قانون تقسیمات کشوری، ایران به ده استان و ۴۹ شهرستان تقسیم شد. در این قانون، هر استان به چند بخش و هر بخش به چند دهستان و هر دهستان به چند قصبه تقسیم شد.

تقسیمات کشوری در ایران

برای اداره بهتر کشور، بهتر است آن را به واحدهای کوچکتری تقسیم کنند. این امر جهت ارائه خدمات مناسبتر و تأمین نیازهای مردم صورت می‌گیرد. در کشور ایران به این واحدها استان می‌گویند. این تقسیمات متناسب با شرایط تغییر می‌یابد.

دهستان: کوچکترین واحد تقسیمات کشوری یا محدوده جغرافیایی معین است که از به هم پیوستن چند روستا، مکان و مزرعه همجوار تشکیل می‌شود و از لحاظ محیط طبیعی، فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی همگن بوده و امکان خدمات‌رسانی و برنامه‌ریزی در سیستم و شبکه‌ای واحد را فراهم می‌نماید. دهستان توسط ده‌دار اداره می‌شود.

بخش: واحدی از تقسیمات کشوری با محدوده جغرافیایی معین است که از به هم پیوستن چند دهستان همجوار مشتمل بر چندین مزرعه، مکان، روستا و احیاناً شهر، که از نظر عوامل طبیعی و اوضاع اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی، واحد همگنی را به وجود آورده‌اند، تشکیل شده است. بخش توسط بخش‌دار اداره می‌شود.

شهرستان: واحدی از تقسیمات کشوری با محدوده جغرافیایی معین است که از به هم پیوستن چند بخش همجوار که از نظر عوامل طبیعی و اوضاع اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی واحد متناسب و همگنی را به وجود آورده‌اند، تشکیل شده است. شهرستان توسط فرماندار اداره می‌شود.

استان: واحدی از تقسیمات کشوری است که با محدوده جغرافیایی معین که از به هم پیوستن چند شهرستان همجوار با توجه به موقعیت‌های سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و طبیعی تشکیل می‌شود. استان توسط استاندار اداره می‌شود.

نقشه تقسیمات کشوری ایران

+

اسامی استان‌ها

تقسیمات کشوری در ایران

بیشتر بدانیم

بر اساس آخرین تقسیمات کشوری تا پایان سال ۱۳۹۳، کشور ایران از ۳۱ استان، ۴۲۹ شهرستان، ۱۰۵۷ بخش، ۲۵۸۹ دهستان و ۱۲۴۳ شهر، تشکیل یافته است.

روستا	شهر	دهستان	بخش	شهرستان	استان	کشور	واحد تقسیمات کشوری
دهیار	شهردار	دهدار	بخشدار	فرماندار	استاندار	وزیر کشور	مسئول
دهیاری	شهرداری	دهداری	بخشداری	فرمانداری	استانداری	وزارت کشور	واحد اداری

تقسیمات کشوری از دیدگاه نقشه

نقشه روستای

نقشه بخش کمره

فعالیت

با توجه به مطالب کتاب استان‌شناسی خود :

۱. به طور گروهی نقشه استان خود را ترسیم کرده و شهرستان‌های آن را مشخص کنید.

۲. با مراجعه به بخش تقسیمات کشوری، وضعیت محل زندگی خود را از نظر قرارگیری در شهرستان، بخش، روستا-شهر، مشخص کرده و مانند تصویر صفحه برای هر کدام، نقشه‌ای تهیه کنید.

۳. با مراجعه به سایت اینترنتی استانداری یا اداره سیاسی محل زندگی خود، جدیدترین تغییرات در تقسیمات کشوری استان‌تان را تهیه کنید و به کلاس گزارش دهید.

